

Sfântul Inochentie al Penzei

SFÂNTUL
INOCHENTIE AL PENZEI

Fiecare om
este născut
pentru Cer

ediția a doua

Traducere din limba rusă de
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura
Σοφία

București

La 25 de ani, Sfântul era deja monah, după nouă ani – episcop, iar la 35 de ani și-a încheiat alergarea pământească. El a strălucit turmei din Penza și din Saratov șapte luni și șapte zile, ostentindu-se mult pentru folosul Bisericii și al păstoriților săi. Ne-a lăsat o bogată moștenire a duhului său, o înaltă pildă a virtuților creștinești și, săvârșindu-se de timpuriu din această viață, *a apucat ani îndelungați* (Înț. Sol. 4, 13).

Cuprins

Despre viața duhovnicească

1. Despre unirea cu Dumnezeu și vindecarea închipuirii prin rugăciune și prin numele lui Hristos	9
2. Despre doctoria împotriva bolilor sufletești și a trufiei vieții	12
3. Despre călătorie și despre unirea în Hristos	15
4. Despre mustarea de sine și despre puterea rugăciunii	16
5. Despre stricăciunea trupului și despre neputințe	18
6. Despre primirea darurilor	18
7. Despre îndoială și despre rugăciunea către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu	20
8. Despre boală. Sfat despre urmarea Cuvântului lui Dumnezeu	23
9. Mărturisire recunoscătoare. Despre purtarea de grijă și milostivirea dumnezeiască	24
10. Îndemn la rugăciune	26
11. Despre nădăjduirea spre Domnul în necazuri.	27
12. Despre lepădarea de sine și despre unirea rugăciunilor.	28
13. Bucuria duhovnicească	29
14. Despre folosul necazurilor. Mărturisirea sufletului necăjit	31
15. Despre liniște și despre veghea duhovnicească. . . .	32
16. Despre Crucea Domnului. Despre împăcare și recunoștință	34

17. Despre post	36
18. Despre viclenia vrăjmașului	38
19. Despre simțirea harului	39
20. Despre îndrumătorii duhovnicești, și despre mijloacele de îndrumare duhovnicească, și despre rugăciune.	40
21. Despre chemarea lui Iisus Hristos și despre dorința morții	42
22. Despre iubirea de cei ce ne necăjesc și despre tăcerea răbdării	46
23. Despre punerea lucrurilor la punct prin scrisori.	47
24. Cum să ne purtăm cu cei apropiați	50
25. Despre plinătatea sufletului și pustietatea vieții	51
26. Despre pomenirea morții și vătămarea care vine din grăirea deșartă	54
27. Despre vizitarea bolnavilor, despre rugăciunea pentru răposați și despre iubirea de sine	57
28. Despre pustietatea launtrică și luarea-aminte la sine ..	60
29. Cum să Îi mulțumim lui Dumnezeu	62
30. Despre încredințarea în voia lui Dumnezeu	63
31. Despre nădăjduirea în Dumnezeu	65
32. Despre luarea-aminte și despre lepădarea de sine ..	66
33. Despre înnoirea și curățirea duhovnicească	69
34. Despre peșterile Kievului	71
35. Despre curățirea inimii de pornirile deșarte ale sufletului prin supunerea față de voia lui Dumnezeu ..	73
36. Despre lacrimile de pocăință	75
37. Despre mijlocirea Născătoarei de Dumnezeu și a sfinților	75
38. Despre pocăință	78
39. Despre lipsa de șovăială în pocăință	80

40. Despre umilința sufletului în vremea slujbelor și despre nașterea duhovnicească	83
41. Despre apăsarea păcatului	84
42. Despre căile Proniei	85
43. Mulțumire lui Dumnezeu pentru greutățile vieții ..	86
44. Despre vise	86
45. Despre slăbiciunea duhovnicească și unirea duhovnicească	88
46. Despre aceea că nu trebuie să ne pripim în nevoințele duhovnicești, ci trebuie să fim prevăzători	90

Predici

Despre blândețe, smerenie și despre calea către Hristos ..	95
Despre depărtarea de lume și apropierea de Dumnezeu	101
Despre osteneala cunoașterii Domnului	114
Cerul este aproape de noi, dar noi suntem departe de el ..	121
Despre lucrările Duhului Dumnezeiesc și despre lucrările duhului vrăjmașesc	134
Duhul Sfânt zidește tot ce e pe pământ	143
Fiecare om este născut pentru cer și pentru a moșteni slava dumnezeiască	154
Începutul și sfârșitul credinței noastre este aducerea de jertfă lui Dumnezeu	165
La mormânt se descoperă cel mai mult scopul ființării și neputința strădaniilor omenești	176
Felurite învățături din predicile Sfântului Inochentie ..	183
Viața Sfântului Inochentie al Penzei	221

1. Despre unirea cu Dumnezeu și vindecarea închipuirii prin rugăciune și prin numele lui Hristos

Este minunat că doriți ca prin însingurare să vă apropiați de unire cu Dumnezeu și să-L aflați pe Cel Unul Iubit. Aceasta este însă o cale exterioară, și este la fel de departe de scop ca toate celelalte: însingurarea trebuie s-o căutăm înăuntrul nostru.

Ce-i drept, vrăjmașului nu îi place că v-ați găsit un colțisor liniștit, timp pentru rugăciune, înlesnire pentru contemplație, pentru că el, fără îndoială, a aruncat asupra dumneavoastră alte lucruri, pe care ați fost mai puțin în stare să le băgați de seamă și pe care, fără doar și poate, chiar că nu le băgați de seamă.

Acum Domnului nu Îi place faptul că sufletul dumneavoastră s-a încurcat în lațurile vrăjmașului și nu se mai descurcă, nu vrea să se smulgă din ele sau vrea, însă nu deplin – și, lucrul cel mai însemnat, nu cere putere de la Dreapta care a stricat stăpânirea morții, adică pe diavolul (Evr. 2, 14).

Totul zboară, totul curge. Ca sufletul să nu zboare, trebuie să i se tundă aripile ori să i se taie de tot; ca apa să nu curgă, trebuie îngrădită. Natura însăși – mai bine zis, Domnul – ne dă învâ-

țatură prin toate fapăturile, rușinând trufia inimii și a minții noastre.

Aripile sufletului sunt închipuirea roditoare de gânduri; înmulțirea gândurilor deșarte sau pieirea celor bune însoțită de ivirea celor rele vine de la vătămări duhovnicești sau de la aducerea aminte de lucruri stricate. Acum, pentru a alcătui doctorie împotriva slăbiciunii sufletești, trebuie să luăm o rețetă care să lucreze în parte asupra închipuirii și în parte asupra amintirii.

Totuși, va fi cu neputință să găsim întotdeauna ingredientele cuvenite și potrivite pentru această rețetă dacă nu vom vrea să răbdăm, și întru răbdare să așteptăm clipa când Domnul ne va cerceta cu mila Sa și ne va vindeca așa cum știe El. Prin urmare, primul mijloc împotriva slăbiciunii acesteia este seninătatea sufletească și nădejdea în faptul că odată și odată Doctorul va veni – și El va veni cu adevărat ca să-l vindece pe bolnav.

Totodată, ca boala să nu sporească, alegeți-vă o rugăciune scurtă și luați aminte la ea cât mai multă vreme. Nu vă îngăduiți nici măcar gândurile care par foarte bune. Totul să se oprească: să se oprească închipuirea și amintirea. Luptați-vă și răbdați, și numele lui Iisus Hristos, ca arma de foc din mâinile serafimului, nu va lăsa să intre în inimă nici o întinăciune, nici o ființă pământească căzută, și cu atât mai mult pe diavol.

Știu că la început această muncă pare trupească, pământească, dar ce să-i faci? Ea va curăți în

curând simțurile și se va curăți pe sineși de ceea ce este pământesc, dacă dragostea noastră față de numele chemat nu se va răci.

Fie ca în inimă să stea un singur nume – un singur mare și neprețuit nume! Fie ca doar acesta – fără nici o înțelepciune, fără nici o contemplație, fără nici un fel de gânduri adânci și strălucite, care sunt focuri mincinoase sau stele ale căpeteniei duhurilor din văzduh –, doar numele Celui Iubit, și nimic mai mult, să fie în minte, și în amintire, și în închipuire, și în ochi, și în urechi, și pe pragul casei, și la ușă, și în pat, și la masă, și peste tot!

O, nume iubit, sfânt, înfricoșător, mare, dătător de veșnicie! Acesta vă va întări împotriva vrăjmașilor, atâta doar că trebuie să vă apropiați de el cât se poate de lin, cu cea mai mare evlavie. El este, de asemenea, *foc care mistuie* (Deut. 4, 24) totul, dar care se și stinge în noi dacă suntem nepăsători.

Părăsiți pentru câteva ceasuri toate îndeletnicirile dinainte și lăsați inima să respire doar numele cel iubit, după ce își va fi dat seama mai înainte că în toată ființa noastră, în toate faptele, vrerile și gândurile noastre, nu este altceva decât scârboșenia păcatului.

Fără doar și poate veți primi vindecare, deși în același timp îmi dau seama și mă căiesc de trufia mea, care m-a împins să scriu „fără doar și poate”. Pe deasupra, este nevoie de cât mai multă neschimbare în îndeletnicirile dumneavoastră

și de statornicie, ca nestatornicia să nu împrăștie gândul.

Dacă neschimbarea vă va duce la lacrimi, dați mulțumită Dăruitorului Celui Mare pentru această milă și lăsați-le să curgă, dar să nu vă siliți nicidecum să plângeți, și atunci când curg să nu vă desfățați peste măsură de ele, fiindcă sunt foarte dulci.

2. Despre doctoria împotriva bolilor sufletești și a trufiei vieții

Ați găsit doctorie împotriva bolilor sufletești. Trebuie doar să o luați cu simplitate copilărească, având credință deplină în vindecare: liniștiți-vă adânc, petreceți cât mai mult timp în tăcerea lăuntrică. Să vă deschideți spre a avea cât mai des și mai viu simțământul prezenței Atotputernicului, Atotbunului, Credinciosului, Neapropiatului Dumnezeu-Tatăl și a Preamilostivului Domn Iisus Hristos, Care ne-a îndrăgit cu nemărginită dragoste.

Totodată, dacă nu puteți da altceva pentru Iisus Hristos, dați jumătate din mâncarea de la masa dumneavoastră – însă, repet, pentru Iisus Hristos, de Care vreți să vă împărtășiți. Dați-i unui sărac: găsiți-l, căutați-l ca pe un frate sau ca pe o soră; dați-i ca Domnului. Dacă va veni singur, să-i mulțumiți lui că a venit și mai ales Dom-

nului că l-a adus. Când veți da o bucată de pâine Domnului, El vă va da tămăduire. După măsura dragostei și a credinței dumneavoastră va fi măsura și puterea doctoriei pe care ați ales-o.

S-ar părea că vrăjmașul trup a fost biruit. Poate că el dă înapoi în fața noastră ca o căpetenie de oști iscusită ce fuge de vrăjmaș ca să-l lovească și mai puternic, năvălind pe neașteptate. Primejdia nu a trecut până când nu avem cununa biruinței. Totuși, chipul biruinței dobândite trebuie să ne întărească în credința către Preadulcele Cercetător Iisus, trebuie să ne învețe cum să-i biruim pe alți vrăjmași. Vedeți ce taină neapropiată e Domnul nostru? *Găsit am fost de cei ce nu Mă căutau, descoperitu-M-am celor ce nu întrebau de Mine* (Is. 65, 1).

Trufia vieții nu a trecut. Ea n-a făcut decât să ia înfățișarea dreptății. Ea domnește asupra întregului meu suflet atunci când osândesc cu cuvântul și cu gândul nu mai mult decât un singur om, ba chiar și un singur lucru, o singură faptură – pentru că sunt mai rău decât toată zidirea, ca unul ce sub mânie m-am topit, în păcate m-am cufundat, cu urâciuni m-am mângâiat și pe acestea le-am socotit a fi lucruri bune, cu Dumnezeul meu m-am judecat și am cerut de la El răsplată pentru că L-am jignit cu fapta, cu cuvântul și chiar cu rugăciunea. Sunt un nimic, dar nu simt aceasta când nu mă privește pe mine ceea ce se întâmplă; sunt un nimic, însă uit aceasta

când vreau să vorbesc cu cineva ori să fac ceva. Așa alcătuiesc eu tot din nimicnicia mea.

Sunt un nimic atunci când nu mă atinge nimic și nimeni, adică atunci când ceea ce se întâmplă nu mă privește. Dimpotrivă, când vreau să fiu mai presus, să fiu ascultat orișice aș spune sau orice aș vrea, fac din mine sau în mine un idol căruia mă închin, căruia vreau să-i slujesc și căruia îi silesc și pe alții să îi slujească. Sufletul meu trufaș, nimicnic, se ascunde de sine însuși, ca să nu iasă din sine și să nu se dăruiască pe de-a-ntregul lui Dumnezeu. Vedeți, avem nimicnicia noastră doar în închipuire, nu și în fapt – iar dacă ar fi atins măcar puțin duhul nostru, cui am mai vrea să ne supunem?

Vă sfătuiesc să vă deschideți cât mai des către simțământul prezenței lui Dumnezeu, mai ales când Judecătorul vine prin om: să vă temeți de El și să Îl iubiți. Dați mulțumită Domnului pentru că a binevoit să vă trimită om: El ne judecă cu atâta milostivire, ne răsplătește cu atâta dărnicie pe noi, nevrednicii...

Totodată, mărturisiți-vă dragostea de Cel Nevăzut prin dragostea de săraci, de robi, de cei umiliți. Faceți pentru dragoste ceva, pe cât vă stă în putere, gândindu-vă că faceți asta pentru Dumnezeu, Care stă în chip nevăzut de față și primește. Băgați de seamă că, neavând dragoste, nu avem nimic; neaducând roadele dragostei, nu aducem nimănui nimic. Înghițim totul, ca în-

tr-o prăpastie, în noi înșine, tragem toate în noi, ca să ne împovărăm! Însuflețiți toate prin rugăciune. Din ea curg ca dintr-un izvor râuri de dragoste și de alte bunătăți duhovnicești.

În suferință răbdați cu dragoste, pentru că fiecare gând și fiecare suspin este auzit de Iisus Hristos, Care pentru noi a răbdat moarte. Dimineața și seara să vă aduceți aminte de moarte. Aducere aminte de moarte ne învață să fim smeriți.

Lacrima care cade uneori cu laudă de sine este un mic dar din oceanul îndurărilor cerești. Chiar dacă va fi necurată, dacă va cădea des, dacă va spăla câte ceva, dacă va fi însoțită de suspin pentru necurăția ei, în curând se va limpezi. Vărsați cât mai des fie și o singură lacrimă. Ca niște mărgăritare, lacrimile se adună, alcătuind podoaba sufletului dumneavoastră. Ele sunt o minunată doctorie împotriva nestatorniciei care se naște din închipuirile omului despre sine și din împrăștiere.

3. Despre călătorie și despre unirea în Hristos

Să vă binecuvânteze călătoria Cela ce în ostenești, și în necazuri, și în sărăcie, ba încă și desculț a călătorit ca să lucreze a noastră mântuire! Amintirea Acestui Călător vă va aduce mângâiere când veți călători. L-ați chemat și L-ați primit: să nu vă despărțiți de El, așa cum nu se despart de noi gândul, sufletul și răsuflarea.

Întrucât cereți să mă rog pentru dumneavoastră, dați-mi voie să vă cer, la rândul-mi, să vă rugați pentru mine. Cerem aceleași lucruri, Dătătorul celor cerute este Unul și Același, mijloacele de rugăciune sunt aceleași, făgăduințele că ni se va da ceea ce cerem sunt aceleași – totul arată unire, așadar să fim și noi una în Domnul nostru Iisus Hristos.

Faptul că nu suntem împreună după trup nu împiedică, ci întărește și mai mult unirea și credința, pentru că Iisus Hristos, Cel Unul, este unirea, izvorul, altfel spus Dătătorul bunătăților duhovnicești care se împărtășesc în chip nevăzut, dar simțit.

Dumnezeule al puterilor! *Întoarce-ne pe noi și arată fața Ta, și ne vom mântui!* (Ps. 79, 4)! Iar omul păcătos ce poate face singur, decât să păcătuiască? Și ce poate aștepta, afară de păcat, de la sine însuși? Lucrul acesta îl spun și despre mine însumi...

4. Despre musturarea de sine și despre puterea rugăciunii

Drept v-a înștiințat inima dumneavoastră. Căzând din starea cea bună lună de lună, săptămână de săptămână, zi de zi și chiar clipă de clipă, îmi este greu să mă ridic la treapta pe care se află alții și pe care Domnul voia să mă pună și pe

mine. Răcirea aceasta m-a adus la dezbinare cu mine însumi și cu toți ceilalți.

Între inimile care au mai multă împreună-glăsuire pe calea lui Dumnezeu este mai multă unire. Silințele lor într-același duh sunt legate și puse în armonie ca de una și aceeași putere. Acolo unde ele petrec în același loc se descoperă dragostea frățească, curată și sfântă – iar dragostea este putere tainică a lui Dumnezeu, nebiruită de nici o putere, de nimic acoperită și de nimic îngrădită.

Înainte vă pomeneam măcar când și când în rugăciunile mele. Acum, din lenevie, vă pomenească foarte rar și cu greu cumva – mă simt foarte apăsător de propria povară! Or, împărtășirea rugăciunii îi unea pe toți – prin urmare, și pe noi doi. De vreme ce străbate cerurile, puterea rugăciunii nu este stăvilită nici de ziduri, nici de trupuri, nici de inimi, ci doar de gândurile noastre cele stricate și de stricatele noastre fapte. Acum vedeți cum m-am îndepărtat de dumneavoastră! Trebuie să recunosc însă că din această rădăcină au crescut și alte ramuri de același fel – fiecare pom aduce roade după felul său...

Nu știu cu ce gând îmi citați cuvintele prorocului despre strajă... Pe mine însumi nu mă pot pune în rândulială: cum voi putea să-i povățuiesc pe alții în calea lui Dumnezeu? Chiar dacă se întâmplă uneori să spun vreun cuvânt bun dintre cuvintele lui Dumnezeu, meritul este al lui Dumnezeu și al oamenilor care ascultă, căci

pentru ei Domnul silește chiar și dobitoacele necuvântătoare să vorbească, și acelea vorbesc, ba încă chiar mai bine decât înțelepții, nu numai decât cei de teapa mea.

5. Despre stricăciunea trupului și despre neputințe

Ce folos este să privești la trupul cel stricăcios? *Ce folos de sângele meu, strigă prorocul, de mă pogor în stricăciune?* (Ps. 29, 10). Ce pace? Ce viață? Aruncați-vă mai des privirea dincolo de hotare vieții: veți vedea mai bine toate lucrurile acestei vieți. Atunci nu veți mai dori nici păcatosului meu trup vârtute de prisos, fiindcă atunci când slăbește trupul sufletul se întărește, negreșit, măcar puțin. Iertați-mă: sunt bolnav, dar îi învăț pe cei sănătoși...

6. Despre primirea darurilor

Pavel și Epafrodit, nevoitorii Evangheliei, erau uniți de lanțurile evanghelice ale duhului lui Hristos, și de aceea viața lui Epafrodit îi era de trebuință lui Pavel – nu lui Pavel ca atare, ci nevoinței lui.

O, dacă ne-am asemena măcar în parte nevoitorilor lui Iisus Hristos! Măcar cu o vorbă, fiind-

că fapte n-avem, să facem ceva întru slava lui Iisus Hristos, Celui Nevăzut, dar Care este alături de noi – a lui Iisus Hristos, Care aude și vede rândurile dumneavoastră și pe ale mele la fel cum ne vede inimile, Care ne pătrunde gândurile și planurile! O, dacă Domnul ar binecuvânta și ar sfinți lucrările noastre, și totul să fie numai spre slava Lui!

După cuvântul Apostolului lui Dumnezeu, a da este mai bine decât a primi (v. Fapte 20, 35), căci de la dumneavoastră primește în locul bolnavului Iisus Hristos – atât de mult a binevoit El a înălța toate darurile date bolnavilor și săracilor! Însă a primi cu nevrednicie, fără a răsplăti, a primi și a nu avea cu ce să răsplătești, afară poate de rugăciune, a primi și a ști că primești din mâna lui Iisus Hristos, a Cerescului Dătător, că nu meriți mila lui Hristos, care este dată, a primi și a întârzia să arăți recunoștință desăvârșită, a întârzia și a nu avea putere să te arăți recunoscător, și a nu căuta această putere sau a o căuta, însă slab, cu dezvinovățiri, cu facerea propriului plac, cu griji lumești – a o căuta așa este totuna cu a nu o căuta.

O, Iisuse Hristoase! Cât de greu este să fii răspunzător înaintea Ta! Și toate acestea din pricina nerecunoștinței mele, nebuliei mele, împietririi mele! Acest necaz vine din mila lui Dumnezeu, chiar dacă rareori, în inima mea cea nepocăită.

Doresc și însănătoșire, și împreună-lucrez cumva, parcă, la îndreptarea și la folosul sufletu-